

בית-המעצר, וכהן חברים, העליל זאת על אביטן.

גם רוני הררי, צעיר בן 22 מפרדס כץ, חי כפחד בימים האחרונים. רוני התפרסם לפני שנה, כאשר הצהיר כי הוא החבר החדש של אורית ארביב שהשתחררה אז מהכלא. השניים נתנו ראיון להעולם הזה, הצטלמו יחדיו והצהירו על אהבתם. רבים תמחו או מה תהיה תגובתו של אביטן, אבי בנה של אורית ארביב, על הרומאן החדש שלה.

ואמנם תגובתו לא איחרה לבוא. חודשיים אחרי שהתפרסמה הכתבה, קלטה המיטרה שיחתי-אימים של אביטן, שאמר כי הוא מעדיף שאורית תמות. המיטרה ראתה בכך איום על חייה של חברתו לשעבר.

משכין

שלום ידוע

אין כל ספק שאביטן הוא גבר מסוכן. הוא פיקח, חסר-פחד, בעל מעוף וכשר תכנון. הוא גם בעל השפעה גדולה בעולם התחנות. יודעי דבר מספרים כי בגלל השפעתו הרבה של אביטן בבתי-הכלא במדינה, יש לו גם השפעה רבה על עבריינים.

כל עברייני יודע שיום אחד יגיע לכלא, והוא גם יודע שכאשר יגיע לשם יהיה תחת שליטתו של אביטן. לכן הוא חושב פעמיים כאשר הוא מתבקש לעשות משהו עבור אביטן. יחד עם שמעיה אנג'ל היה אביטן מלך העולם התחנות בישראל שנים ארוכות, ולמה רות שהוא נמצא בכלא כבר שמונה שנים רצופות לא איבד את תארו זה.

יש לו עדיין מעריצים רבים בכלא ומחוצה לו. הם נשמעים לו ומוכנים לעשות את דברו, אפילו תוך סיכון עצמי. אולם למרות תרומתו של אביטן הוא אינו צמא-דם. גם בכריחתו הנר-כחית לא פגע בכנייה-ערוכה, והתנצל לפני הסוהרים כאשר נפלטת יריה מנשקו.

את כוחו הגדול של אביטן בכלא אפשר לראות כאשר עוקבים אחרי כלי-הנשק שהתגללו בתאו. למרות שהוא נמצא כל השנים בבידוד, וכל מבקר המגיע אליו עובר שבע כריקות גופי-

גיות, הגיעו לידיו סכינים מאולתרים בזמן רצח חיים שושן. במישפט, שהסתיים לא-מומן בבית-המישפט המחוזי (פסק-הדין אמור להינתן בימים הקרובים), לקח על עצמו שמעיה אנג'ל את האחריות לרצח. הוא אמר כי שושן קינטר אותו והעליב את אשתו, על כן שלף סכין וניסה לדרקרו, וכי אביטן, הידוע בכלא כמשכין-שלום ומתווך בין יריבים, ניסה רק להפריד בין הניצים, ונחתך בידו מהסכין.

לפני זמן קצר, כאשר שהה אביטן בבית-המישפט בתל-אביב, נערך חי-פוש בתאו. בתוך מגורת-הלילה שלו נמצאו אקדה ומחטנית טעונה. השבוע ברח מהכלא בעזרת אקדה חדש שקיבל בשבועיים האחרונים, מאז הועבר לבאר-שבע מכלא שטוה.

מעללי של אביטן גורשים עמומים רבים של העולם הזה כ-10 השנים האחרונות. אביטן הוא יליד שכונת העוני נווה-השרת שבמבואות תל-אביב. מקורה של מישפחתו העניפה בצפון-אפריקה. אביו הקשיש של אביטן בא לארץ כשהוא נשוי לשתי נשים. השתיים חיות בשלום ובאהוה וגרות בדריות צמודות באותו הבניין. האב מבלה לילה אחר בביתה של האחת ולילה שני בבית האחרת.

לכל אחת מהנשים ילדים רבים. אמו של הרצל, מסעודה, אשה חביבה וקשה-יום, נהגה לבוא לבית-המישפט בכל מישפטיו של בנה. גם צרתה, אשתו השנייה של האב, נהגה לבוא מדי פעם לבית-המישפט. השתיים הביאו אוכל להרצל ועודדו אותו מרוחק. עד לפני שנים אחדות עברה אמו של אביטן כמנקה בבית-חולים.

אביטן גדל כמישפחה חמה ומרובת-ילדים. מגיל צעיר הסתכן עם החוק בעניינים קטנים, גניבת נעליים ותפוזים. הוא אהב לשחק כדורגל והעריץ את שייע גלור. מאז הוא מכונה "שייע", על שמו של שחקן-הכדורגל שהיה נערץ עליו.

בנעוריו הכיר את אורי וולף, בנו של רופא מצהלה השכנה. השניים תיכננו יחדיו שוד ונעצרו. רק כאשר קרא אביטן טון פרוטוקול המישפט גילה כי תבי-רו הטוב ושותפו לפשע התכוון להעיד נגדו ולהפוך לערמדינה. למראית-עין

אבי ורדמיר חיים הוא

אביטן (למעלה באמצע) ושמועיה אנג'ל (למטה באמצע) במישפט רצח שושן* בגלגל סגור את רפח

ממכונית-המילוט של השודדים. היא נעצרה, אולם הרבר לא הוכח. במישפט זה הפך וולף לערמדינה, והפיל את חבריו. בית-המישפט דן את אביטן ל-15 שנות-מאסר. הוא המשיך לצעוק עד הרגע האחרון כי הוא חף מפשע, וכי וולף הפליל אותו כנקמה על שלקח ממנו את אורית.

שנה לאחר המישפט, ביקש אביטן רשות לבקר את אביו החולה בבית. האב היה במצב קשה ואביטן לווה לביתו על-ידי שני סוהרים. בבית היתה גם אורית ארביב, ששוחחה עם הסוהרים והסיחה את דעתם כאשר אביטן נכנס לש-רותים.

לאחר שעבר זמן מה והוא לא יצא, פרצו הסוהרים לאמבטיה ומצאו אותה ריקה. אביטן נמלט דרך החלון. הבריחה היתה מתוכננת היטב בידי אורית וחבריו. אביטן, משה כהן, צעיר שהורשע בהריגת גיסו והיה מעריץ גדול של אביטן מהכלא, הכין את ממכונית-המילוט שחיקתה ליד הבית. אביטן נסע מיד לדירה שהוכנה לו בשיכון ג' כהן בחולון. אחרי זמן מה הצטרפה אליו אורית למקום מתבוא ושם נכנסה להריון. גם בכריחתו זו טען אביטן שהוא מבקש מישפט חוזר מכיוון שהורשע על לא עוול בכפו.

אביטן עבר מרירה ליריה, כרי-הטעות את המיטרה. באחת הדירות הללו הצטרף אליו יעקב שמש, שגם הוא ברח או מהכלא. השניים ישבו ושוחחו על חייהם ועל בתי-הסוהר שב-הם ישבו. "שוחחנו על הסכל שסבלנו בבית-הסוהר מהסוהרים ומרוני ניצן בפרט". העיד משה כהן בבית-המישפט.

"אני כאופן אישי לא סבלתי מרוני ניצן, אבל כעסתי על התנהגותו לא-סירים אחרים. הוא עשה כהם חוקים ומעשים מגונים וגם נהג להרכיב להם. הרצל סיפר שהוא שגא אותו. הרצל אמר שניצן עשה לו חוק, אבל הוא הסכים. הוא אמר שצריך לרצוח את רוני ניצן. כי אם יהיו פה על לבית-הסוהר הוא יוכל לחזור כראש שפט".

וזה היה אמנם מביצע הפלילי הראשון של הבורחים, רצח מפקר בית-המעצר. יש להבין כי אביטן וגם שמש בחרו בחיי פשע, וידעו שהם עתידים לבלות חלק גדול מחייהם בכלא. לכן

* למעלה מימין: שורדין יוסי זיל רברו, אביטן, שורדין אבי עמיר. למטה: שורדין דוד יפתח. אנג'ל שורדין משה מירו.

חברים, אבל ככה זה כשחבר מתלבש על בחורה.

תעודת-זהות

מכובסת

הרומאן, שהחל כנקמה, הפך לאהבה לוחט, שנמשכה 10 שנים. אורית העריצה את אביטן והיתה מוכנה לעשות עבורו הכל. כאשר תיכנן אביטן יחד עם אורי וולף ואברהם קשאני את שוד הבנק ברמת-אביב, חשדה המיטרה כי אורית נהגה באחת

סלח אביטן לחברו, אבל למעשה תיכנן נקמה מתוקה.

אורית ארביב, ילידת נווה-השרת גם היא, היתה בת 16 כאשר הכירה את וולף והתאהבה בו. השניים תיכננו להתחתן עם שיחרורו של וולף מהכלא ואורית מילאה את כל זמנה בכתיבת מיכתבים אליו. כאשר השתחרר אביטן, חודשים אחרים לפני וולף, מיהר לבקר את אורית וכבש אותה. בעודם שוכבים במיטה כתבו אורית והרצל מיכתב לוולף בכלא והודיעו לו על מה שקרה. אביטן כתב: "אולי עשיתי בגידה בין

הוא עשה טובה למדינה

הסאפארי הזה הוא חלום בעיני האסירים של כלא באר-שבע ובתי-הכלא הדומים לו. בחברה נאורה, שלילת חרותו של אדם אין פירושה הפיכת חייו לגיהנום.

אין שום סיבה לכך שאסיר לא יחיה חיים נורמליים ככל האפשר, שלא יהיה לו מרחב-מחיה מינימלי, שלא יתייחד עם אשתו או חבריה, יקבל את פני ילדיו בחסיבות אנושיות, ייהנה מפעילות גופנית סבירה, יקרא ספרים ועיתונים, יצפה בטלוויזיה, ידבר בטלפון. מי שאינו נהנה כיום מתנאים כאלה, חייב לקבלם. צריכה להיפתח לפניו דרך לחיים טובים יותר, אור בקצה המניירה.

מכיוון שכל האנשים האלה יחזרו לחברה, ניום מן הימים, הרי הוצאה הכרוכה בכך כדאית. אחרת ניאלץ החבר להוציא בעתיד סכומים הרבה יותר גדולים על הרחבת המיטרה והחזרת האסירים לכלא, אחרי ביצוע פשעים נוספים.

הרצל אביטן בוודאי אינו נושא מתאים להערה.

אמנם, אילו היה שבוי-מילחמה והיה מבצע מביצע כזה, היה זוכה בצל"ש. קשה להתרעם על אסיר, על כי הוא מנסה לברוח. זה טיבעו. בצרפת אין מוטל עונש על ניסיון כזה.

למרות כל המעשים הנוראים שעשה, נדמה כי הציבור לא התייחס אליו השבוע בשינאה. דרישותיו, כפי שהושמעו כאשר היה חופשי, לא היו מופרכות או מוגזמות במיוחד. הוא הוכיח שוב את הצורך הדחוף ברפורמה כללית של בתי-הסוהר בישראל. כל עוד לא תתבצע, יהיו בריחות נועזות נוספות - ולא תמיד יסתיימו בלי קורבנות, כפי שהסתיימה בריחה זו. אורי אבנרי

כתבה כזאת, באישור שילטונות הכלא, יכור לה להיעשות רק אחרי ניקוי הכלא וקירוצפו מהרציפה עד התיקרה, תחת עינו הפקוחה של הסגל המזומן. למרות זאת היתה התמונה מח-רידה. הצפיפות נוראה, התנאים תת-אנושיים. כלא בלב המידבר, בלי מיזוג-אוויר. האסירים המוחזקים בבידוד, מסיבה זו או אחרת, חיים כמו בעלי-חיים בג'חיות נמושות. האוכל מוגש להם בחריץ מתחת לדלת.

לא חשוב אם הרצל אביטן עצמו חי בתנאים כאלה, או שנהנה מתנאים טובים קצת יותר. חשוב שבמדינת-ישראל מוחזקים אנשים בתנאים כאלה, המתאימים לימיה-הביניים.

הכתבה עצמה לא עשתה רושם עמוק בצוי-הציבור נוטה להעלים עין מעובדות לא-נעימות כאלה. נדמה לו שזה לא נוגע לו. מה גם שמפקד-הכלא הודיע בגאווה כי אין זו מטרותו שהכלא שלו יידמה ל"מלון חמישה כוכבים". המנהל-המאצ' בוודאי לא העלה על דעתו כי תוך כמה שעות יוצג לפני המדינה כולה עירום וערייה. גם על כך יש להודות להרצל אביטן.

אסור שלכידתו של אביטן תביא לסיום העניין ולהורדת המסך על המצב בבתי-הסוהר.

יש לדאוג לכך שהחרפה, אחרי שהתגלתה, תחוסל - ולא תכוסה במליצות. המצב בבתי-הכלא הוא אחד המדדים של הרמה התרבותית של חברה. חברה, המחזיקה את מושעיה בכלובים של ג'חיות, אינה חברה תרבותית. מקומה בין העמים המפגרים. גם בגני-החיות המודרניים אין מחזיקים עוד את חיות-הטרף בתנאים כאלה. נעשה ניסיון ליצור עבורם האביטאט טיבעו ככל האפשר, שאפשר לחיות בו. כמו בסאפארי של רמת-גן, למשל.

הרצל אביטן עשה למדינה טובה גדולה. זאת לא היתה כוונתו. אבל זאת היתה התוצאה.

קודם כל, הוא הצביע על המצב בשרות בתי-הסוהר.

כפי שאמר חיים בר-לב, השר האחראי: אילו זה קרה ביפאן, היה השר מבצע חאראקירי. אבל, כפי שציין בר-לב, כאן זה לא יפאן. כאן זה גם לא ברית-המועצות. כאשר נחת צעיר גרמני במטוס קל בכיור האדומה במוס-קבה, עף שר-הביטחון, מרשל של ברית-המוס-עצות. לכן גם ראש המערכת הסובייטית העצוי-מה הלנה אוורידית.

יכול להיות שהשר אינו אחראי. אבל נציב שרות בתי-הסוהר בוודאי ובוודאי אחראי, וכך גם כל שרשרת הקצונה עד למפקד הכלא.

זאת לא היתה תקרית חד-פעמית, מן הסוג היכול לקרות בכל מקום. כאן היה מחדל מח-פיר, המעיד על הזנחה כללית. היתה ידיעה מוקדמת, היה ידוע כי האיש מתכוון לברוח. אך האיש קיבל נשק והצלח לברוח בקלות, בדרך הפשוטה ביותר.

אבל איש אינו אחראי. לפי המושגים שהש-תרשו בישראל, מושג האחריות האישית כלל אינו קיים עוד. מחכים למסקנות איזושהי וע-דה. תמיד יש ועדה.

לבסוף יימצא כי אחראי קצין זוטר. התיס-מונת של הש"ג מליל-הגילשוניים שולטת בכיפה.

שנית, אביטן קל הצביע על התנאים השוררים בבתי-הסוהר בישראל.

יום לפני הבריחה הוקרנה בטלוויזיה כתבה של אורי כהן-אהרונוב על כלא באר-שבע דווי-קא.